

PIU 1446/2011

Warszawa, dnia 22 lipca 2011 r.

Szanowny Pan
Kazimierz Kleina
Przewodniczący
Komisji Budżetu
i Finansów Publicznych
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

Polska Izba Ubezpieczeń jako organizacja samorządu ubezpieczeniowego, reprezentująca na podstawie ustawowego upoważnienia zakłady ubezpieczeń prowadzące działalność na rynku polskim zwraca się do Pana Przewodniczącego z uprzejmą prośbą o zgłoszenie i poparcie w toku dalszych prac legislacyjnych prowadzonych przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej następujących poprawek do ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 1292, druki sejmowe nr 3960, 4366 i 4366A).

Prace legislacyjne prowadzone nad projektem przedmiotowej ustawy miały na celu m.in.

- rozwiązanie problemu dotyczącego automatycznego odnawiania się umowy ubezpieczenia OC w przypadku sprzedaży pojazdu
- przekazywanie Ubezpieczającemu sformalizowanej informacji o warunkach na jakich dojdzie do automatycznego wznowienia umowy ubezpieczenia OC.

Cele te zostały osiągnięte poprzez wprowadzenie do projektu ustawy następujących rozwiązań:

- usunięcie możliwości automatycznego przedłużenia umowy ubezpieczenia OC w przypadku sprzedaży samochodu
- wprowadzenie możliwości wypowiedzenia umowy ubezpieczenia przez nabywcę pojazdu w dowolnym terminie
- tzw. klauzulę stempla pocztowego pozwalającą na uznanie za datę złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu lub odstąpieniu od umowy ubezpieczenia OC datę jego nadania w placówce pocztowej

- zobowiązania zakładu ubezpieczeń do informowania na 14 dni przed końcem okresu ubezpieczenia o wysokości składki, sposobie i zasadach wypowiedzenia umowy i o skutkach niezłożenia takiego wypowiedzenia.

Punkt 1. Niestety, w trakcie prac, w art. 28a (odpowiednio również art. 46a i art. 62a) zastąpiono sformułowanie „na ten sam okres” uzgodnione w trakcie prac Podkomisji Stałej ds. Instytucji Finansowych sformułowaniem „w tym samym czasie” proponowanym przez Rzecznika Ubezpieczonych. Zdaniem Polskiej Izby Ubezpieczeń sformułowanie to jest szkodliwe dla całego systemu obowiązkowych ubezpieczeń OC, gdyż:

- spowoduje gwałtowny wzrost migracji klientów zakładów ubezpieczeń, a w konsekwencji doprowadzi do chaosu i zjawisk patologicznych podobnych do tych, z którymi mieliśmy do czynienia w przypadku OFE;
- prawnie usankcjonuje celowe i świadome niepłacenie składek należnych za okres świadczonej ochrony ubezpieczeniowej w ramach umowy automatycznie wznowionej w przypadku zawarcia nowej umowy ubezpieczenia. Kwoty niezapłaconych składek mogą być liczone w milionach złotych przy już szacowanej liczbie około 200 000 nieubezpieczonych pojazdów;
- zlikwiduje tzw. „szybką ścieżkę likwidacji szkód” ponieważ zakłady ubezpieczeń będą się obawiać wypłaty szkód, kiedy nie są już w ryzyku ubezpieczeniowym (w związku z tym, że umowa ubezpieczenia może być wypowiedziana z datą nadania na pocztę oświadczenia o jej wypowiedzeniu);
- proces likwidacji szkód może zostać zakłócony i wydłużony w przypadku, gdy zdarzenie będzie miało miejsce w czasie przypadającym na zmianę ubezpieczyciela, a odpowiednie dokumenty i dane nie zostaną niezwłocznie przekazane do zakładu ubezpieczeń i UFG.

Konsekwencją pozostawienia sformułowania „w tym samym czasie” w projekcie ustawy będzie konieczność znacznego podniesienia składek ubezpieczeniowych przez zakłady ubezpieczeń, które będą zmuszone traktować umowę ubezpieczenia automatycznie wznowioną, jako umowę ubezpieczenia krótkoterminowego.

W związku z powyższym, Polska Izba Ubezpieczeń zwraca się do Pana Przewodniczącego z uprzejmą prośbą o zgłoszenie i poparcie w toku dalszych prac legislacyjnych poprawki do art. 1 ust 16 (odpowiednio również w art. 1 ust 30 i art. 1 ust 41) ww. ustawy w następującym brzmieniu:

„Art. 28a. 1. Jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego na ten sam okres jest ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń, przy czym co najmniej jedna z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta w trybie art. 28 ust. 1, umowa zawarta w tym trybie może zostać przez niego wypowiedziana na piśmie”.

W załączeniu przesyłamy brzmienie wszystkich wnioskowanych poprawek.

Punkt 2. Kolejną ze zmian w projekcie przedmiotowej ustawy, o którą Izba chciałaby wnioskować jest uregulowanie przyjęte w art. 1 ust 24 (odpowiednio również w art. 1 ust 36 ppkt b) projektu ustawy dotyczące umożliwienia zwrotu składki za niewykorzystany okres ubezpieczenia w przypadku wystąpienia szkody.

Zgodnie z przyjętym przez Sejm projektem ustawy, w przypadku wypłaty lub zobowiązania zakładu ubezpieczeń do wypłaty odszkodowania za szkodę, która nastąpiła przed rozwiązaniem umowy ubezpieczenia OC posiadaczowi pojazdu – sprawcy szkody przysługuje zwrot składki za niewykorzystany okres ubezpieczenia. Przedmiotowa poprawka zastała przyjęta na wniosek Rzecznika Ubezpieczonych uzasadniony usunięciem doktrynalnych różnic pomiędzy zasadami zwrotu składki w ubezpieczeniach dobrowolnych i obowiązkowych. W ocenie Izby pozostawienie w projekcie ustawy możliwości zwrotu składki za niewykorzystany okres ubezpieczenia w przypadku wystąpienia szkody jest sprzeczne z zasadami słuszności, ponieważ premiuje kierowców powodujących wypadki drogowe. Należy mieć bowiem na uwadze, że do rozwiązania umowy ubezpieczenia OC z mocy ustawy dochodzi np. w przypadku przedstawienia zaświadczenia o demontażu pojazdu. Zaświadczenie takie wydawane jest m.in. w przypadku gdy pojazd ze względu na stopień uszkodzeń pokolizyjnych nie nadaje się do naprawy. Jeżeli uszkodzenia pokolizyjne pojazdu sprawcy nie pozwalają na jego naprawę i dalszą bezpieczną eksploatację to należy sobie wyobrazić jaki może być stopień szkód materialnych spowodowanych przez sprawcę wypadku oraz obrażeń ciała osób poszkodowanych. Powstanie zatem sytuacja, w której zakład ubezpieczeń będzie zobowiązany do naprawienia wyrządzonej szkody, a sprawca otrzyma jeszcze zwrot składki. Mając powyższe na uwadze chcielibyśmy zwrócić się z prośbą do Pana Przewodniczącego o zgłoszenie poprawki do art. 1 ust 24 i odpowiednio również do art. 1 ust 36 ppkt b projektu ustawy w wyżej wskazanym brzmieniu.

Poprawka do art. 1 pkt 24 ppkt b (odpowiednio również w art. 1 ust 36 ppkt b) ww. ustawy w następującym brzmieniu:

b) ust. 2–3 otrzymują brzmienie:

„2. Zwrot składki, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje, jeżeli szkoda, za którą zakład ubezpieczeń wypłacił lub jest obowiązany wypłacić odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, nastąpiła w okresie poprzedzającym rozwiązanie umowy w przypadkach określonych w art. 33 pkt 2–5, 7–10.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w stosunku do posiadacza pojazdu mechanicznego, który przeniósł prawo własności tego pojazdu, jeżeli szkoda została wyrządzona po dniu przeniesienia prawa własności tego pojazdu.”

Punkt 3. Ostatnią ze zmian, o które Izba chciałaby wnioskować jest wydłużenie *vacatio legis* ustawy do 6 miesięcy. W tekście ustawy przekazanym do Senatu zgodnie z art. 52 regulaminu Sejmu, art. 11 wskazuje, iż ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 65 i art. 10, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. W maju bieżącego roku, podczas prac w Sejmowej Podkomisji Stałej ds. Instytucji Finansowych i Komisji


Finansów Publicznych, oczekując szybkiego zakończenia prac nad niniejszą ustawą, a także mając na uwadze termin wejścia w życie ustawy o kierujących pojazdami (luty 2012 r.), zmianie uległ art. 11 projektu ustawy, który w sprawozdaniu Komisji otrzymał brzmienie: „Art. 11. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 65 i art. 10, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Jednakże obecnie, zważywszy na dynamicznie toczący się proces legislacyjny, systematycznemu skróceniu ulega czas, jaki pozostanie do przygotowania się do zmian wprowadzonych tą ustawą. Już dziś można zakładać, że proces legislacyjny wraz z podpisaniem ustawy przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, nastąpi nie wcześniej niż we wrześniu br.. Izba pragnie zaznaczyć, iż projekt ustawy przewiduje nałożenie na ubezpieczycieli dodatkowych obowiązków, w szczególności dotyczących przesyłania ubezpieczającemu informacji o warunkach ubezpieczenia na kolejny okres ubezpieczenia (obejmującej także wysokość składki za ubezpieczenie), a co za tym idzie niezbędne jest zastosowanie co najmniej 6-miesięcznego *vacatio legis*, umożliwiającego ubezpieczycielom przygotowanie systemów informatycznych do realizacji tych obowiązków. W toku prac nad projektem ustawy Polska Izba Ubezpieczeń wnioskuje o przedłużenie *vacatio legis* do 12 miesięcy w celu sprawnego przygotowania się ubezpieczycieli do nowych obowiązków. Rozumiejąc jednak doniosłość i wagę rozwiązań pro konsumenckich postulujemy w imieniu rynku ubezpieczeniowego, aby okres ten był nie krótszy niż 6 miesięcy. Mając powyższe na uwadze zwracamy się do Pana Przewodniczącego z uprzejmą prośbą zgłoszenie poprawki brzmieniu.

„Art. 11. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art.1 pkt 62 i art. 9, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia”.

Mając na uwadze niezwykle doniosłość i znaczenie wprowadzanych zmian dla rynku ubezpieczeń w Polsce, Polska Izba Ubezpieczeń uprzejmie prosi Pana Przewodniczącego o uwzględnienie postulatów rynku w toku dalszych prac legislacyjnych.

2 wywarzami szcunku,


Prezes Zarządu
Polskiej Izby Ubezpieczeń
Grzegorz Prądzynski

Do wiadomości:

Szanowny Pan
Roman Kapeliński
Dyrektor Biura Legislacyjnego
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Pan
Sławomir Neumann
Przewodniczący
Podkomisji Stałej
do Spraw Instytucji Finansowych
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Załącznik do pisma nr PIU 1446/2011

1. Poprawka do art. 1 ust 16 (odpowiednio również w art. 1 ust 30 i art. 1 ust 41) ww. ustawy w następującym brzmieniu:

po art. 28 dodaje się art. 28a w brzmieniu:

„Art. 28a. 1. Jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego na ten sam okres jest ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń, przy czym co najmniej jedna z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta w trybie art. 28 ust. 1, umowa zawarta w tym trybie może zostać przez niego wypowiedziana na piśmie”.

Poprawka do art. 1 ust 30 ustawy:

po art. 46 dodaje się art. 46a w brzmieniu:

„Art. 46a. 1. Jeżeli posiadacz gospodarstwa rolnego na ten sam okres jest ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń, przy czym co najmniej jedna z umów ubezpieczenia OC rolników została zawarta w trybie art. 46 ust. 1, umowa zawarta w tym trybie może zostać przez niego wypowiedziana na piśmie”.

Poprawka do art. 1 ust 41 ustawy:

po art. 62 dodaje się art. 62a w brzmieniu:

„Art. 62a. 1. Jeżeli posiadacz budynków rolniczych na ten sam okres jest ubezpieczony w dwóch lub więcej zakładach ubezpieczeń, przy czym co najmniej jedna z umów ubezpieczenia budynków rolniczych została zawarta w trybie art. 62 ust. 1, umowa zawarta w tym trybie może zostać przez niego wypowiedziana na piśmie”.

2. Poprawka do art. 1 ust 24 pkt b (odpowiednio również w art. 1 ust 36 pkt b) ww. ustawy w następującym brzmieniu:

Poprawka do art. 1 ust 24 pkt b ustawy:

b) ust. 2–3 otrzymują brzmienie:

„2. Zwrot składki, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje, jeżeli szkoda, za którą zakład ubezpieczeń wypłacił lub jest obowiązany wypłacić odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, nastąpiła w okresie poprzedzającym rozwiązanie umowy w przypadkach określonych w art. 33 pkt 2–5, 7–10.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w stosunku do posiadacza pojazdu mechanicznego, który przeniósł prawo własności tego pojazdu, jeżeli szkoda została wyrządzona po dniu przeniesienia prawa własności tego pojazdu.”

Poprawka do art. 1 ust 36 pkt b ustawy:

b) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Zwrot składki, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje, jeżeli szkoda, za którą zakład ubezpieczeń wypłacił lub jest obowiązany wypłacić odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia OC rolników, nastąpiła w okresie poprzedzającym rozwiązanie umowy w przypadkach określonych w art. 49 pkt 2–4 i 6.

3. Zwrot składki za niewykorzystany okres ubezpieczenia w przypadku rozwiązania umowy ubezpieczenia następuje niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 14 dni od dnia wypowiedzenia umowy ubezpieczenia lub w przypadku odstąpienia od umowy od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu lub od dnia powzięcia przez zakład ubezpieczeń wiadomości o rozwiązaniu umowy przed upływem okresu, na który została zawarta z innych przyczyn, niż wypowiedzenie lub odstąpienie.”;

3. Poprawka do art. 11 ww. ustawy w następującym brzmieniu:

„Art. 11. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art.1 pkt 62 i art. 9, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia”.